

Stara mlekarska knjižica

V antikvariatu je bila odkrita mlekarska knjižica Mlekarske zadruge v Škofji Loki, ki jo je 11. julija 1899 ustanovilo enajst naprednih kmetovalcev iz Škofje Loke in njene okolice - Rupnik (1999). Cilj ustanovitve zadruge je bil »... da zadruga ustanovi mlekarstvo, kamor bodo zadrugniki odpeljali mleko, da se porabi (spravi v denar ...«. To svojo namero je mlekarska zadruga uresničila takoj. Kupila je hišo in uredila mlekarstvo.

Mlekarska knjižica obsega 28 strani. Nosi številko 47 na ime Reza Krek, Dolnja vas. V knjižici so zapisi oddaje mleka iz leta 1915 in 1916. Zgodovinski in stro-

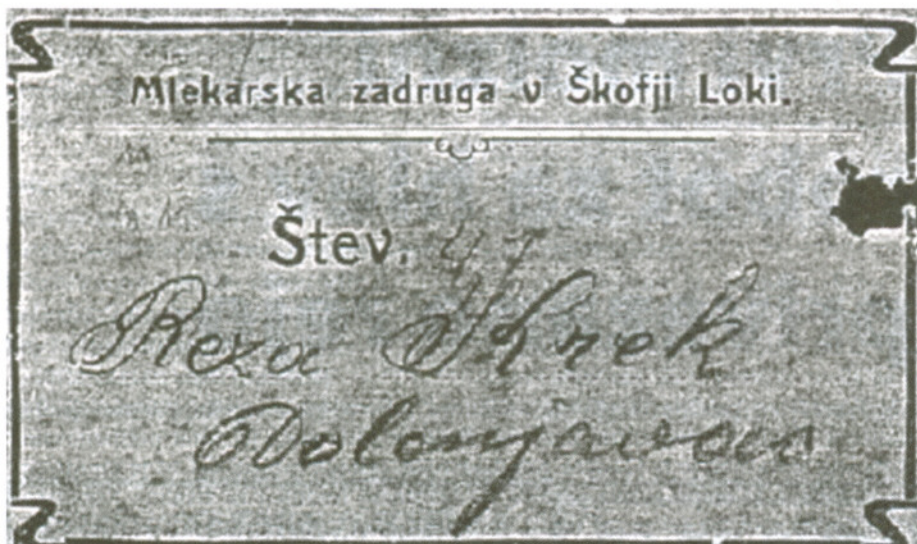
kovni pomen knjižice dopolnjuje na prvih dveh straneh zapisan »Opravniki za oddajo mleka v Škofjeloško mlekarstvo«, ki ga v celoti predstavljamo v nadaljevanju.

Vprašanje za konec

Pravilnik je star skoraj sto let. In kaj iz tega pravilnika ni primerno za današnji čas?

Prof. dr. Šalehar Andrej, zaslužni profesor,

Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, Rodica

Opravniki

za oddajo mleka v Škofjeloško mlekarstvo.

§ 1. Vsak mlekodajalec mora skrbeti za največjo snago v hlevu, hlev mora biti zračen in svetel; molžna živina mora biti dobro osnažena.

§ 2. Krmiti je živino le z zdravim krmom. Vse odpadke iz tovarna, popačeno, izprijeno ali plesnjevo krmno je izključiti. Prehod suhe krme na zeleno se ima vršiti polagoma, tako tudi iz zelene na suho.

§ 3. Roke je pred molžo umiti z gorko vodo, kravam je osnažiti vime. Prve curke je molžiti na tla, ne pa v golido. Konečno je krave popolnoma izmolžiti: zadnja kapljica je najboljša kapljica.

§ 4. Prepovedano je prinašati mleko krav:

1. ki so očitno bolne;
2. ki imajo v 4 tednih teletiti in če od tega še ni minulo 8 dni;
3. ki so novokupljene, dokler se s kuhanjem ne dokaže, da je njih mleko trpežno.

§ 5. Osebam bolnim na nalezljivih boleznih je strogo prepovedano molžiti ali prinašati mleko.

§ 6. Mleko je oddajati nepopačeno v popolnoma naravnem stanju.

§ 7. Mleko je oddajati sveže takoj izpod krave; pred tem je mleko precediti.

§ 8. Mleko je molžiti in prinašati le v kositarski posodi.

§ 9. Mlečno posodo je po vsaki rabi popolnoma očistiti v vreli vodi in dobro posušiti na zračnem prostoru. Drugod se mlečno posodo ne sme uporabljati.

§ 10. Prepovedano je pomešati mleko dvojnega molža, istotako splahniti golido v posodo za prinašanje mleka z vodo ali posnetim mlekom; tako mleko je popačeno.

§ 11. Sprejemanje mleka se vrši v mlekarstvu zjutraj ob 6-7^{1/2} (po leti ob 5^{1/2}-7) zvečer ob 6-7. Prekasno prinešeno mleko se lahko zavrne. Če je treba, hladiti se mora mleko v mrzli vodi, ako se ga takoj ne odda.

§ 12. Vaga se mleko v mlekarstvu vsakemu mlekodajalcu posebej, pri tem se računa od 1/2-1/2 kg čiste vage. Istotako se vsakemu zadrugniku ali mlekodajalcu najmanj trikrat na mesec preiskuje prinešeno mleko ter izračuna in izplača na njega spadajoči znesek v primeri z množico in na podlagi toliščobne množine kakor določa pogodba.

§ 13. Preiskovanje mleka se vrši v mlekarstvu ob določenem času. Mlekarski odsek ima vsakokrat pravico udeležiti se teh preskušanj in prepričati se o izidu toliščobnih preiskav.

§ 14. Mlekodajalci spoznavati morajo te preiskave dobrim, ter vsaki čas dovoliti, da pregleda mlekarstveni voditelj in mlekarstveni odsek njihove hleve ter da jemlje vzorce mleka.

§ 15. Tem pravilom zoperstavlajoče se mlekodajalce zadrugnike kaznuje mlekarstveni odsek z globo od 10-50 kron, katera se steka v zadrugno blagajno. Zadrugnik, ki pa vedoma prinaša popačeno - bodisi z vodo ali posnetim mlekom pomešano ali posneto mleko - zgubi za dobo oddajanja popačenega mleka pravico za izplačilo dotičnega mleka in zapade vrhu tega kazni 100 kron v prid zadrugne blagajne.

Mlekarska zadruga v Škofjiloki
reg. zadruga z omejenim poročtvom, l. s.

Ivančič I. r.

Gasp. Čarman I. r., F. Sušnik I. r.

ProFormance

- Molža
- Krmiljenje
- Hlajenje
- Hlevska oprema
  - ležalni boksi
  - krmne pregrade
  - strgala za gnoj
  - ležalne gumijaste podloge
- Strokovno svetovanje in projektiranje
- ProMilk
  - nega in čiščenje vimena
  - čistilna in dezinfekcijska sredstva

TITAN - sistem avtomatske molže
Izkoristite ugoden spomladanski nakup opreme!

FENIKS d.o.o.
Francetova 6, 2380 Slovenj Gradec,
Tel.: 02/88 41 619, info@feniks-sg.si

WestfaliaSurge
www.westfaliasurge.com